

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **PALÍRNA U ZELENÉ LÍPY s. r. o.**, se sídlem Stonava 334, zastoupen Prof. JUDr. Alešem Gerlochem, CSc., advokátem se sídlem Botičská 4, Praha 2, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 7, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 5. 2016, č. j. 22 Af 80/2014 - 46,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Dodatečnými platebními výměry ze dne 2. 8. 2013, č. j. 70247/2013-570000-32.2, č. j. 70251/2013-570000-32.2, č. j. 70252/2013-570000-32.2, č. j. 70253/2013-570000-32.2, č. j. 70254/2013-570000-32.2, č. j. 70256/2013-570000-32.2, č. j. 70257/2013-570000-32.2, a č. j. 70258/2013-570000-32.2, doměřil Celní úřad pro Moravskoslezský kraj (dále jen „správce daně“) žalobci, který je provozovatelem pěstitelské pálenice, spotřební daň z lihu podle § 66 a násl. zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění účinném pro rozhodné období (dále jen „zákon o spotřebních daních“). K doměření daňové povinnosti došlo po daňové kontrole daně z lihu obsaženého v ovocných destilátech z pěstitelského pálení za zdaňovací období od 1. 7. 2011 do 30. 6. 2012, zahájené u žalobce dne 31. 1. 2013 (viz protokol č. j. 3625-3/2013-570000-52). V rámci kontroly správce daně zjistil, že žalobce v měsících srpnu, září, říjnu, listopadu a prosinci roku 2011 a v měsících lednu, únoru a březnu roku 2012 vyrobil pro několik osob ovocný destilát obsahující líh, a to z ovoce, které bylo vypěstováno na pozemcích mimo území České republiky. Správce daně dospěl

k závěru, že tyto osoby nesplňovaly zákonné definiční znaky pěstitele. Pěstitelem totiž je fyzická osoba, která na vlastním pozemku nebo na pozemku, který je oprávněna užívat z jiného právního důvodu, vypěstovala ovoce nebo fyzická osoba, která ovoce obdržela ve formě naturálního plnění, přičemž tyto pozemky se musí nacházet na území České republiky [§ 2 odst. 1 písm. o) zákona č. 61/1997 Sb., o lihu a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona České národní rady č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o lihu), ve znění účinném pro rozhodné období (dále jen „zákon o lihu“)]. Vyrobený líh tak nebylo možné považovat za líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení a aplikovat na něj sníženou sazbu spotřební daně z lihu ve výši 14 300 Kč/hl etanolu, jak učinil žalobce, naopak bylo nutné na tento líh aplikovat spotřební daň z lihu se základní sazbou 28 500 Kč/hl etanolu (§ 70 zákona o spotřebních daních).

[2] Žalobce podal proti rozhodnutím správce daně odvolání. Žalovaný rozhodnutími ze dne 15. 4. 2014, č. j. 21265/2014-900000-304.5, č. j. 21300/2014-900000-304.5, č. j. 21273/2014-900000-304.5, č. j. 21267/2014-900000-304.5, č. j. 21245/2014-900000-304.5, č. j. 21126/2014-900000-304.5, č. j. 21208/2014-900000-304.5, a č. j. 21162/2014-900000-304.5 (dále jen „rozhodnutí o odvolání“), napadené dodatečné platební výměry změnil; k doměřené dani připočetl související zákonné penále. Věcně se žalovaný ztotožnil se závěry správce daně. Nepřisvědčil ani námitkám žalobce o porušení práva Evropské unie. K tomu žalovaný odkázal na výjimku z jednotné sazby spotřební daně z lihu obsaženou v čl. 22 odst. 6 směrnice Rady 92/83/EHS ze dne 19. 10. 1992 o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů (dále též „směrnice“), kterou si Česká republika vyjednala pro líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení. Přijetím výkladu žalobce by došlo k popření smyslu a účelu uvedené výjimky. Nemělo by totiž smyslu, aby si Česká republika (a další státy) vyjednávala výjimku, když tato by se následně aplikovala na celou EU. *Ad absurdum* by osoby z celé Evropské unie jezdily do ČR a nechávaly si zde vypálit ovocný destilát se sníženou sazbou daně z lihu. Žalovaný také poukázal na fakt, že rozlišujícím kritériem není státní občanství, nýbrž vztah k pozemku na území České republiky. Námitka omezení volného pohybu zboží je dle názoru žalovaného irelevantní, neboť předmětem řízení bylo dodatečné vyměření spotřební daně z lihu vyrobeného na daňovém území ČR a na tomto daňovém území uvolněného do volného daňového oběhu.

II.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí o odvolání správní žalobou u Krajského soudu v Ostravě, který ji zamítl. Krajský soud vyslovil souhlas se závěry správních orgánů. I podle jeho názoru bylo možno stěžovateli doměřit daň. Osoby, které vypěstovaly ovoce na pozemcích nacházejících se mimo území ČR, nelze považovat za pěstitele ve smyslu zákona o lihu. Na líh obsažený v ovocném destilátu vyrobeném pro tyto osoby proto nebylo možné aplikovat sníženou sazbu daně z lihu. Česká právní úprava přitom neodporuje právu EU. Zákon o lihu naplňuje záměr a smysl vyjednané výjimky z jednotné sazby daně. Podle preambule směrnice přitom mohou členské státy aplikovat nižší sazby spotřební daně pro výrobky regionálního a tradičního charakteru. Tomu odpovídá i důvodová zpráva k novele zákona o lihu (zákon č. 95/2011 Sb.). Soud neshledal ani

pokračování

rozpor se zásadou volného pohybu zboží, resp. se zásadou zákazu diskriminačního zdanění. Ani další námitky neshledal soud důvodné. Žalobu proto jako nedůvodnou zamítl.

III.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatel v kasační stížnosti vytýkal krajskému soudu nesprávný výklad směrnice, resp. zákona o lihu. Krajský soud měl rozhodnutí žalovaného zrušit a nikoliv žalobu zamítnut. Podle stěžovatele nelze z čl. 22 odst. 6 směrnice dovodit podmínku českého původu ovoce, kterou zmiňuje § 2 odst. 1 písm. o) zákona o lihu. Taková podmínka neplyne ani ze směrnice jako celku. Účelem dané výjimky je podle názoru stěžovatele podpora tradičního podnikání (pálení ovocného destilátu), a to bez ohledu na původ zpracovávané suroviny. Pokud směrnice považuje původ suroviny za rozhodný, uvádí tak výslovně ve svém textu (tak je tomu např. v čl. 23 odst. 1 směrnice). Zavedení uvedené podmínky do českého právního řádu brání zákaz diskriminačního zdanění, resp. zásada volného pohybu zboží. Ostatně směrnice zakazuje i narušení hospodářské soutěže v rámci vnitřního trhu. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil, popř. aby položil předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie.

IV.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na rozhodnutí o odvolání a vyjádření k žalobě. Dle názoru žalovaného vyhodnotil krajský soud veškeré námitky správně. Žalovaný proto navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti brojl proti výkladu směrnice (Rady 92/83/EHS ze dne 19. 10. 1992 o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů). Podle stěžovatele nelze z čl. 22 odst. 6 směrnice dovodit podmínku českého původu ovoce, kterou výslovně zmiňuje § 2 odst. 1 písm. o) zákona o lihu.

[9] Primárním účelem uvedené směrnice bylo provést harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu, resp. stanovit jednotnou daňovou sazbu za hektolitr čistého alkoholu na veškerý líh (tato sazba je poté stanovena směrnicí Rady 92/84/EHS ze dne 19. října 1992 o sblížování sazeb spotřební daně z alkoholu a alkoholických nápojů).

[10] Uvedené pravidlo jednotné daňové sazby však neplatí absolutně. Již preambule směrnice výslovně uvádí, že *„je možné povolit členským státům, aby uplatňovaly nižší sazby nebo aby osvobodily od spotřební daně některé výrobky regionálního a tradičního charakteru“*.

[11] Možnost snížené sazby daně z lihu využila mimo jiných členských států i Česká republika. Do čl. 22 odst. 6 směrnice byla v souvislosti s přistoupením České republiky k Evropské unii vložena výjimka z jednotné sazby daně z lihu (srov. Akt o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyprské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie).

[12] Podle čl. 22 odst. 6 směrnice *„Bulharsko a Česká republika mohou uplatňovat sníženou sazbu spotřební daně, která není nižší než 50 % základní vnitrostátní sazby spotřební daně z lihu, pro líh vyrobený pěstitelskými pálenicemi, které ročně vyrábějí více než 10 hektolitrů lihu z ovoce dodaného domácnostmi pěstitelů. Uplatnění snížené sazby se omezuje na 30 litrů ovocných destilátů vyrobených na domácnost pěstitele ročně, určených výhradně pro osobní spotřebu.“*

[13] Na evropské úrovni nebyla provedena bližší konkretizace uvedené výjimky, resp. podmínek, za kterých ji může Česká republika uplatňovat. Tuto konkretizaci provedl český zákonodárce v zákoně o lihu a v zákoně o spotřebních daních.

[14] Podle § 2 odst. 1 písm. l) zákona o lihu *„Pro účely tohoto zákona se lihovarem rozumí provozovna vyrábějící líh, ve které se může zároveň provádět i úprava lihu, a to pěstitelská pálenice vyrábějící ovocné destiláty pro pěstitele.“*

[15] Podle § 2 odst. 1 písm. n) zákona o lihu *„Pro účely tohoto zákona se pěstitelským pálením rozumí výroba ovocných destilátů pro pěstitele.“*

[16] Podle § 2 odst. 1 písm. o) zákona o lihu *„Pro účely tohoto zákona se pěstitelem rozumí fyzická osoba, která na vlastním pozemku nebo na pozemku, který je oprávněna užívat z jiného právního důvodu, vypěstovala ovoce nebo fyzická osoba, která ovoce obdržela ve formě naturálního plnění, přičemž tyto pozemky se nacházejí na území České republiky.“*

[17] Podle § 70 odst. 1 zákona o spotřebních daních *„Sazby daně z lihu jsou stanoveny takto: líh obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení v množství do 30 l etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období podle zákona o lihu: 14 300 Kč/hl etanolu.“*

[18] Podle § 70 odst. 2 zákona o spotřebních daních *„Sazba daně z lihu obsaženého v ovocných destilátech z pěstitelského pálení v množství do 30 l etanolu pro jednoho pěstitele za jedno výrobní období se použije pouze v případě, že pěstitel splňuje podmínky stanovené zákonem o lihu a zároveň jsou dodrženy ostatní podmínky provozování pěstitelského pálení podle zákona o lihu.“*

[19] Z judikatury Soudního dvora Evropské unie (dále také „Soudní dvůr“) vyplývá, že výklad unijního práva je třeba hledat s přihlédnutím ke znění dotčeného ustanovení,

pokračování

jakož i k jeho kontextu a cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (srov. rozsudky Soudního dvora ze dne 16. 7. 2015, *A v. B*, C-184/14, bod 32, ze dne 21. 9. 2016, *Komise v. Spojené království*, C-304/15, bod 46 atp., ze dne 10. 4. 1984, *von Colson a Kamann*, 14/83, Recueil, s. 1891, bod 26, a ze dne 13. 11. 1990, *Marleasing*, C-106/89, Recueil, s. I-4135, bod 8, a také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, č. j. 1 As 3/2007 - 83, publ. pod č. 1401/2007 Sb. NSS).

[20] Soudní dvůr dále setrvale judikuje, že v případech, kdy směrnice poskytuje vnitrostátnímu orgánu určitou míru uvážení (jak je tomu i v nyní posuzovaném případě), je na vnitrostátním soudu, aby vyhodnotil, zda národní orgány nepřekročily míru uvážení daného jim směrnici (viz např. rozsudek ze dne 1. 2. 1977, *Verbond van Nederlandse Ondernemingen*, 51/76, Recueil, s. 00113, či ze dne 24. 10. 1996, *Kraaijeveld a další*, C-72/95, Recueil, s. I-05403, či odborná literatura – např. Bobek, M., Bříza, P., Komárek, J. *Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 71 až 72). Posouzení souladnosti s harmonizačním předpisem pak má přednost před posouzením souladnosti s primárním právem EU (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 1. 10. 2009, *HSBC Holdings a Vidacos Nominees*, C-569/07, Recueil, s. I-09047: „*Jak přitom Soudní dvůr již rozhodl, pokud je určitá otázka předmětem harmonizace na úrovni Společenství, vnitrostátní právní předpisy, které se jí týkají, musejí být posouzeny s ohledem na ustanovení tohoto harmonizačního předpisu, a nikoliv na ustanovení Smlouvy o ES*“. Ke stejnému názoru Soudní dvůr dospěl i v rozsudcích ze dne 13. 12. 2001, *DaimlerChrysler*, C-324/99, Recueil, s. I-9897, bod 32, a ze dne 24. 1. 2008, *Roby Profumi*, C-257/06, Recueil, s. I-189, bod 14.

[21] Jak již bylo výše uvedeno, podle judikatury Soudního dvora je třeba při výkladu unijního práva zohlednit nejen znění dotčeného ustanovení, ale i jeho kontext a účel.

[22] Podle názoru Nejvyššího správního soudu bylo jednoznačným účelem výjimky umožnit České republice uplatňovat vůči pěstitelům sníženou sazbu spotřební daně pro líh, který si nechají vypálit v pěstitelských pálenicích. Z výjimky (resp. ani ze směrnice) nelze dovodit, že by se měla vztahovat na všechny členské státy EU (podle doslovného znění čl. 22 odst. 6 směrnice byla výjimka přijata pouze pro Českou republiku a Bulharsko).

[23] Uvedená výjimka tedy opravňuje pouze tyto členské státy k uplatnění snížené sazby daně z lihu vyrobeného z ovoce vypěstovaného pěstiteli. Pokud by se měla výjimka vztahovat na všechny členské státy, nebylo by třeba jí vůbec přijímat; stačilo by, aby ve směrnici bylo stanoveno, že členské státy mohou uplatňovat sníženou sazbu pro líh vyrobený pěstitelskými pálenicemi. Takto však směrnice koncipována není. Směrnice opravňuje k uplatňování takové sazby pouze některé státy (mj. Českou republiku a Bulharsko), a nikoliv všechny členské státy. Jinými slovy, neomezil-li by český zákonodárce výjimku ze zdanění pouze na ovocný destilát vyrobený z českého ovoce, ztratila by předmětná výjimka v zásadě smysl. Vztahovala by se totiž na ovoce vypěstované v celé Evropské unii, resp. na všechny členské státy.

[24] Přístup zastávaný stěžovatelem by tak vedl k neracionálnímu zvýhodnění pálenic nacházejících se na území České republiky. To by kolidovalo i s pravidlem obsaženým v preambuli směrnice, podle něhož nižší sazby daně uplatňované některými členskými

státy nemají způsobit narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu. Bylo-li by připuštěno, že pěstitelské pálenice nacházející se v ČR mohou se sníženou sazbou daně vyrábět líh z ovoce vypěstovaného na území jakéhokoli členského státu, šlo by o podstatný zásah do hospodářské soutěže na unijním trhu. Pěstitelské pálenice nacházející se na území České republiky by totiž byly zásadním způsobem zvýhodněny oproti pálenicím nacházejícím se v jiných členských státech, neboť by získávaly větší počet klientů motivovaných nižší konečnou cenou destilátu. V této souvislosti lze poukázat i na judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. na rozsudek ze dne 28. 6. 2012, č. j. 2 Afs 11/2012 - 48, podle něhož *„Snížená sazba daně z lihu je koneckonců určitou daňovou úlevou poskytnutou pěstiteli i pěstitelské palírně, pro něž činí vypálení lihu levnější a celou transakci atraktivnější.“*

[25] Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že si plně uvědomuje principy, na kterých je vystavěna EU, resp. vnitřní trh EU (zejména pak principy svobodného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu atp.). Tyto principy je nutno i podle názoru zdejšího soudu chránit. V nyní projednávané věci se však jedná o výjimku z jednotné harmonizace (schválenou všemi členskými státy). Z judikatury Soudního dvora (viz např. rozsudek ze dne 1. 10. 2009, *HSBC Holdings a Vidacos Nominees*, C-569/07, Recueil, s. I-09047), vyplývá, že smyslem výjimek je vynětí z jinak obecně platných unijních pravidel, resp. zásad. To ostatně vyplývá i z logiky věci. Z další judikatury Soudního dvora (srov. rozsudek ze dne 20. 5. 2010, *Modehuis*, C-352/08, Recueil, s. I-04303) pak vyplývá, že při výkladu výjimek je třeba zohlednit zásadu omezujícího výkladu. I zohlednění této zásady (omezujícího, resp. restriktivního výkladu) vede zdejší soud k závěru, že názor stěžovatele není správný. Požaduje-li totiž stěžovatel, aby bylo snížení daňové sazby aplikováno na líh vyrobený v pěstitelských pálenicích na území ČR z ovoce pocházejícího z jakéhokoli členského státu (za splnění dalších zákonných podmínek), jde jistě o výklad mnohem širší, než výklad, že výjimku lze aplikovat pouze na ovoce vypěstované na území ČR (k němuž dospěly správní orgány a krajský soud). Zužující pojetí výjimky obsažené v čl. 22 odst. 6 směrnice je souladné i se základním účelem směrnice, tedy aby členské státy uplatňovaly stejnou daňovou sazbu za hektolitr čistého alkoholu na veškerý líh. Je proto žádoucí, aby byla snížená sazba pro ovocný destilát z pěstitelského pálení aplikována v co nejušším rozsahu. V nyní posuzovaném případě tomuto úzkému výkladu konvenuje omezení výjimky na české ovoce a nikoliv její rozšíření na ovoce pocházející z celé Evropské unie. Na výše uvedených závěrech nemůže nic změnit ani stěžovatelem zmiňovaný čl. 23 odst. 1 směrnice.

[26] Z hlediska případné diskriminace pak zdejší soud zdůrazňuje, že znění zákona o lihu není postaveno na české státní příslušnosti. Podmínku stanovenou v § 2 odst. 1 písm. o) zákona o lihu může splnit nejen český občan, ale i cizí státní příslušník. Určujícím kritériem je užívací titul k českému pozemku, který mohou nabýt i např. občané ostatních členských států Evropské unie. Ostatně podmínka vázanosti výjimky na české pozemky se jeví jako jediné přiměřené a smysluplné kritérium k dosažení cíle sjednané výjimky. Podrobněji viz výše. Poukázat lze i na to, že podle čl. 56 Smlouvy o fungování Evropské unie jsou zakázána omezení volného pohybu služeb uvnitř Unie pro státní příslušníky členských států, kteří jsou usazeni v jiném členském státě, než se nachází příjemce služeb. Jak již ovšem bylo vysvětleno výše, určujícím kritériem v dané věci není státní příslušnost, nýbrž užívací titul k českému pozemku, který může nabýt i cizí státní příslušník.

pokračování

Obdobně nelze kategoricky říci, že by stěžovatelem rozporovaná podmínka českého původu ovoce kolidovala se zásadou volného pohybu zboží ve formě zákazu diskriminačního zdanění. Článek 110 Smlouvy o fungování Evropské unie stanoví, že členské státy nepodrobí přímo ani nepřímo výrobky jiných členských států jakémukoli vyššímu vnitrostátnímu zdanění než je to, jemuž jsou přímo nebo nepřímo podrobeny podobné výrobky domácí. Takto však česká právní úprava koncipována není.

[27] Nejvyšší správní soud dále považuje za nutné akcentovat preambuli směrnice, podle níž *„je možné povolit členským státům, aby uplatňovaly nižší sazby nebo aby osvobodily od spotřební daně některé výrobky regionálního a tradičního charakteru.“* Z judikatury Soudního dvora totiž vyplývá, že výklad směrnice je třeba provádět i s ohledem na její preambuli (srov. rozsudky ze dne 25. 1. 1994, *Angelopharm GmbH*, C-212/91, Recueil, s. I-00171, či ze dne 19. 10. 1995, *Hans Hönig*, C-128/94, Recueil, s. I-03389). Je to totiž právě preambule, která obsahuje zásadní obsahová východiska a účel dané směrnice, a je tudíž významným výkladovým vodítkem.

[28] Při zohlednění preambule dospívá zdejší soud v souladu s krajským soudem k závěru, že směrnice dává České republice možnost uplatňovat sníženou sazbu daně pro výrobky regionálního a tradičního charakteru. Tento výklad potvrzují i různé jazykové verze směrnice, které hovoří o možnosti snížení sazby daně z lihu pro: anglicky *products of a regional and traditional nature*, německy: *althergebrachte regionale Erzeugnisse*, francouzsky: *produits régionaux ou traditionnels*, španělsky: *productos regionales y tradicionales*, italsky: *prodotti regionali e tradizionali*.

[29] Směrnice tedy umožňuje uplatňovat sníženou sazbu daně pro výrobky regionálního a tradičního charakteru. Je přitom obecně známo, že výsledný produkt (ovocný destilát) ovlivňuje nejen proces jeho výroby, tj. proces pálení, ale i další faktory, zejména kvalita ovoce, jeho cukernatost atp. Výjimka tak *de facto* podporuje i pěstování českého ovoce, ze kterého je ovocný destilát vyráběn. Nelze proto souhlasit ani s tvrzením stěžovatele, že rozhodným je pouze proces pálení. Z hlediska výsledného produktu mohou hrát významnou roli i suroviny (zde ovoce), ze kterých je výrobek produkován.

[30] Samotná výroba v pěstitelské pálenici nacházející se na území ČR tedy nemusí z vyrobeného ovocného destilátu učinit tradiční český výrobek. Tento závěr lze *ad absurdum* přiblížit na příkladu slivovice, vyrobené sice v ČR, avšak ze švestek pocházejících z Irska či Dánska, jak správně uvedl krajský soud. Takové ovocné destiláty nelze jistě považovat za tradičně české. Podpůrně lze v této souvislosti odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2017, č. j. 2 As 266/2016 - 55, ve kterém byl akcentován význam původu suroviny pro výrobu alkoholu: *„Je třeba zdůraznit, že zejména u vína mají informace o jednotlivých složkách a jejich původu velký význam. Provenience vína čili zeměpisný původ je jedním z nejdůležitějších ukazatelů kvality vína. Údaje o původu tak lze označit za zásadní pro možnost spotřebitele posoudit kvalitu vína a spolu s dalšími (zejm. informacemi o odrůdách, ročnících a cenou) představují klíčové faktory ovlivňující rozhodování spotřebitele při výběru, resp. nákupu vína.“*

[31] Pokud pak stěžovatel poukazoval na to, že výjimku je nutno vztahovat k regionům (a nikoliv pouze k území České republiky), konstatuje zdejší soud, že výjimka byla přijata

pro Českou republiku a nikoliv i pro území jiných států, přičemž i preambule hovoří o právu členských států ve vztahu k jejich regionálním výrobkům (a ne obecně o výrobcích pocházejících z určitého regionu). Nezmínit nelze ani problematiku určování hranic jednotlivých regionů v rámci EU; ze směrnice nevyplývá, jak by měl být určován region pro výrobu lihu pěstitelskými pálenicemi. Je namístě zdůraznit, že výroba lihu v pálenicích probíhá ve všech zemích sousedících s Českou republikou, jakož i v řadě zemí, které dále sousedí s těmito státy.

[32] Nejvyšší správní soud dodává, že výše uvedená česká právní úprava, podle které postupovaly správní orgány při doměření spotřební daně, je Evropské unii známa. Jednotlivá ustanovení vnitrostátních předpisů, která jsou transpozicí harmonizační směrnice, jsou totiž povinně notifikována (oznamována) Evropské komisi (viz čl. 29 směrnice a Metodické pokyny pro zajišťování prací při plnění legislativních závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii schválené usnesením vlády ze dne 12. 10. 2005 č. 1304 a změněné usnesením vlády ze dne 26. 10. 2009 č. 1344). V této souvislosti nelze nezmínit, že systém spotřebních daní v jednotlivých členských státech EU byl v období prosince roku 2014 až července roku 2016 (tj. v období, kdy již česká právní úprava obsahovala explicitní požadavek, aby ovoce bylo vypěstováno na pozemcích nacházejících se na území České republiky) předmětem zkoumání ze strany Evropské komise. V závěrečné zprávě ze dne 28. 10. 2016 Evropská komise nekonstatovala žádné zásadní výhrady. Ve vztahu k výjimkám ze zdanění uvedla konkrétně následující: „*Jelikož neexistují žádné důkazy, že takové odchylky mají významnější záporný dopad na trh EU jako celku, na sousední členské státy nebo na členský stát, kde platí, je vhodné zachovat v tomto ohledu současný stav.*“ (<http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016DC0676&from=CS#footnote4>).

[33] Ze všech výše uvedených důvodů dospěl zdejší soud ke shodnému závěru jako krajský soud, a sice že správní orgány nepochybily, pokud stěžovateli na základě shora uvedené právní úpravy doměřily spotřební daň z lihu.

[34] Stěžovatel dále v kasační stížnosti navrhoval položení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie. Z níže uvedených důvodů Nejvyšší správní soud návrhu stěžovatele nevyhověl.

[35] Předně je třeba uvést, že stěžovatel položení předběžné otázky postavil pouze na stručném tvrzení, že česká právní úprava nekonzultuje zásadě volného pohybu zboží a zásadě zákazu diskriminačního zdanění. Jak již bylo výše uvedeno, Nejvyšší správní soud nikterak nepopírá principy, na kterých je vystavěna EU, resp. vnitřní trh EU, účelem výjimek je však vynětí z jinak obecně platných unijních pravidel, resp. zásad. Podrobněji viz výše. V této souvislosti lze poukázat i na to, že Evropská komise zkoumala systém spotřebních daní v ČR, který obsahuje konkretizaci uvedené výjimky. Ani v závěrečné zprávě se explicitně neuvádí, že by konkretizace výjimky porušovala právo EU, resp. uvedené zásady v takové míře, že by bylo nutno přistoupit k její změně.

[36] Zdejší soud dále zdůrazňuje, že povinnost předložit předběžnou otázku není bezvýjimečná. Výjimky z povinnosti zahájit řízení o předběžné otázce byly stanoveny

pokračování

Soudním dvorem Evropské unie v případě CILFIT (viz rozsudek ze dne 6. 10. 1982, *Srl. CILFIT a Lanificio di Tabardo SpA v. Ministerstvo zdravotnictví*, 283/81, Recueil s. 3415, body 10 - 20) a v navazující judikatuře (např. rozsudek ze dne 9. 9. 2015, *João Filipe Ferreira da Silva e Brito a další*, C-160/14, či rozsudek ze dne 15. 9. 2005, *Intermodal Transports BV v Staatssecretaris van Financiën*, C-495/03, Recueil, s. I-08151). Podpůrně lze odkázat i na judikaturu Ústavního soudu (srov. např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2009, sp. zn. II. ÚS 1009/08, ze dne 6. 3. 2014, sp. zn. III. ÚS 3400/12, ze dne 30. 6. 2008, sp. zn. IV. ÚS 154/08, či ze dne 24. 7. 2008, sp. zn. III. ÚS 2738/07), jakož i na odbornou literaturu (např. Bobek, M., Komárek, J., Passer J. M., Gillis, M. *Předběžná otázka v komunitárním právu*, Praha: Linde, 2005, s. 222-231).

[37] Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že předběžnou otázku není nutno pokládat mj. v případě, kdy se již daným právním problémem zabýval ve své dosavadní judikatuře (tzv. *acte éclairée*), popř. je-li dikce unijního předpisu natolik jasná, že neponechává prostor pro žádnou rozumnou pochybnost o způsobu jeho interpretace a aplikace (tzv. *acte clair*). Podle Soudního dvora je „*zajisté jen věcí vnitrostátního soudu, aby posoudil, zda je řádná aplikace unijního práva natolik zřejmá, že není ponechán prostor pro žádné rozumné pochybnosti, a v důsledku toho se rozhodne, že nepředloží Soudnímu dvoru otázku týkající se výkladu práva Společenství, která vyvstala při jednání před tímto soudem*“ (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 9. 9. 2015, *João Filipe Ferreira da Silva e Brito a další*, C-160/14, bod 40, či rozsudek ze dne 15. 9. 2005, *Intermodal Transports BV v Staatssecretaris van Financiën*, C-495/03, Recueil, s. I-08151, bod 37 a citovaná judikatura).

[38] V nyní projednávané věci jde o kombinaci obou výjimek z povinnosti položit předběžnou otázku. Procesní rámec dané věci byl již opakovaně předmětem řízení před Soudním dvorem, a to se závěrem, že v případech, kdy směrnice poskytuje vnitrostátnímu orgánu určitou míru uvážení (což platí i pro tento případ), je na vnitrostátním soudu, aby vyhodnotil, zda národní orgány nepřekročily míru uvážení daného jim směrnici, přičemž posouzení souladnosti s harmonizačním předpisem má přednost před posouzením souladnosti s primárním právem EU (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 1. 2. 1977, *Verbond van Nederlandse Ondernemingen*, 51/76, Recueil, s. 00113, ze dne 24. 10. 1996, *Kraaijeveld a další*, C-72/95, Recueil, s. I-05403, ze dne 1. 10. 2009, *HSBC Holdings a Vidacos Nominees*, C-569/07, Recueil, s. I-09047, ze dne 13. 12. 2001, *DaimlerChrysler*, C-324/99, Recueil, s. I-9897, bod 32, a ze dne 24. 1. 2008, *Roby Profumi*, C-257/06, Recueil, s. I-189, bod 14 atp.). Ze shora uvedeného vyplývá, že národní orgány nepřekročily míru uvážení daného jim směrnici; česká právní úprava odpovídá logice výjimky, resp. jejímu smyslu a účelu. Podrobněji viz výše. Dikci směrnice, resp. výjimky lze pak považovat za jasnou a jednoznačnou, a tedy za *acte clair*. Jde totiž o situaci, kdy „*jediné správné použití práva Společenství je tak zřejmé, že nezůstává prostor pro jakoukoliv rozumnou pochybnost*“ (rozsudek Soudního dvora ze dne 6. 10. 1982, *Srl. CILFIT a Lanificio di Tabardo SpA v. Ministerstvo zdravotnictví*, 283/81, Recueil s. 3415). Nutno dodat, že znění předmětné výjimky obsažené v čl. 22 odst. 6 směrnice ve spojení s účelem proklamovaným preambulí směrnice se Nejvyššímu správnímu soudu jeví jako nevzbuzující rozumné pochybnosti i co se týče jazykových srovnání jednotlivých verzí. Anglický, německý, francouzský, španělský ani italský text čl. 22 odst. 6 směrnice neuvádí, že by bylo nutné výjimku vztáhnout na ovoce pocházející z jakéhokoliv státu. Nelze přehlédnout ani to, že účelem řízení o předběžné otázce je sjednocení a unifikace výkladu unijního práva v jednotlivých

členských státech. Evropský rozměr nyní řešené věci se ovšem primárně týká pouze České republiky (a případně Bulharska). Soudní dvůr přitom (podle Smlouvy o fungování Evropské unie a stávající judikatury) není oprávněn posoudit soulad vnitrostátní normy s normou unijní, taková povinnost náleží národnímu soudu.

[39] Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud nepoložil Soudnímu dvoru předběžnou otázku. Ostatně, i sám Soudní dvůr připouští, že pouhý fakt, že jeden z účastníků sporu namítá spornost výkladu evropského práva, nutně neznamená, že soud členského státu musí položit předběžnou otázku (srov. bod 9 rozhodnutí ve věci *CILFIT*, či usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2012, č. j. 1 As 93/2009 - 273).

[40] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[41] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2017

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu